

Több mint design

A PTE MŰVÉSZETI KAR TÁRGYALKOTÁS ÉS TERVEZŐGRAFIKA SZAKOS HALLGATÓINAK ÉS TANÁRAINAK MUNKÁI A FUGÁBAN

A Pécsi Tudományegyetem Művészeti Kara Média- és Alkalmazott Művészeti Intézete (PTE MAMI) tanárainak és diákjainak legkülönbözőbb technikájú és rendeltetésű munkáiból állt az az izgalmasan sokoldalú kiállítás, amelyet 2019 elején lehetett megtekinteni a FUGA Budapesti Építészeti Központ ipari hangulatú kiállítóterében.¹ Maga a helyszín-tér összkulturális központként funkcionál egy kulturális-turisztikai centrumban, multifunkcionális és egyben minőségi

infrastruktúrájába jól illeszkedett a *Design 2018* kiállítás változatos és színvonalas együttese.

A megnyitó alkalmával került sor a MAMI legújabb kiadványának könyvbemutatójára.² A 2018 őszén megjelent *Design* című kötet az intézet oktatóinak és hallgatóinak díjnyertes, hazai és külföldi kiállításokon megmérettetett alkotásait, valamint diplomamunkáit mutatja be, és bár nem kiállítási katalógus, de a benne szereplő munkák jelentős része látható volt a

Design 2018 – Válogatás a Pécsi Tudományegyetem, Művészeti Kar, Média- és Alkalmazott Művészeti Intézet tanárainak és diákjainak munkáiból című kiállítás (részlet)
 'Design 2018' – Selected works by teachers and students of the Institute of Media and Applied Arts, Faculty of Music and Visual Arts, University of Pécs (exhibition photo)
FUGA Budapesti Építészeti Központ, Budapest, 2019
 Fotó: Meszleny Anna

Fugában rendezett tárlaton. A tömör címhez méltó minimalizmussal megtervezett ízléses kiadvány személyes momentumra, hogy az intézet 14 művész-tanára egy-egy gondolatot közöl arról, mit jelent számára saját alkotói tevékenysége.³

A *Design 2018* lehet egy olyan koordináta-rendszer, amelyben az egyik tengelyt az iparművészet gyakorlati rendeltetésű alkotásai, a másikat a százszázalékosan képzőművészeti munkák alkotják. A Fugában szerepelt műtárgyak a tervezőgrafikától (plakát-, csomagolás-, arculat- és logótervek stb.) a műfajilag is komplex művészkönyveken át egészen az autonóm képgrafikai alkotásokig, a használati tárgyaktól (tálak, vázák, étkészletek stb.) az önálló kisplasztikáig terjedtek.

A kurátor, Fekete Valéria kreatívan közelítette meg a kihívást: a műfajbeli, stílári és technikai különbségek egymás mellé rendelését ebben a speciális térben úgy, hogy az eklektikus hatás elkerülésével a tárgyak inkább egymást erősítették. Ilyen módon az önálló grafikai alkotások a kisplasztikák közelében kerültek falra, míg a plakátok és tipográfiai munkák előtt inkább a designtárgyakat helyezték el a térben.

A tárlat különleges szigetét képezte a használati betontárgyak együttese, valamennyinél érzékelhető volt a sokoldalú alapanyagban rejlő új lehetőségek kutatása. A tárgyalakítás szakos hallgatók kitűnő munkái például rávilágítanak a technológia öntészeti szempontjainak figyelembevételére: a negatív formát vízálló anyagból, hungarocellból és habosított pévécből készítik, a kerámiáknál alkalmazott porózus gipszforma helyett. Hosszas tervezés, mérés és a formák precíz modellezése előzi meg az öntőforma elkészítését. Mészáros Nóra színezett *Betondobozai* a falak vékonyságával és a különböző vágású fedelek pontos illesztésével váltanak ki elismerést, Pető Réka betontálja a bonyolult szerkesztésű

BUDÁN Miklós: Alapstruktúra I. | Miklós BUDÁN: Basic structure I 2018, anyagában színezett beton, fém, 20x23x19 cm
Fotó: Meszleny Anna

szabályos hétszög kettőzése, egy közös élre tükrözve. A hosszú tervezési folyamat mellett a hungarocell pontos megmunkálása is kihívást jelentett.

Budán Miklós 2010 óta tart „betonkurzusokat” a keramikus- és szobrászhallgatóknak. Kiállított, *Alapstruktúra I.* című munkája autonóm kisplasztikai alkotás. Alapformája a benne rejlő alumínium alkatrész, ennek lehetséges további kibontakozását vizsgálja

MÉSZÁROS Nóra: Betondobozok (csukva)
Nóra MÉSZÁROS: Concrete boxes (closed)
2018, anyagában színezett beton,
balról jobbra: 5,5x27x20 cm, 13,5x12x12 cm, 18,5x10x10 cm
Fotó: Mészáros Nóra

MÉSZÁROS Nóra: Betondobozok (nyitva)
Nóra MÉSZÁROS: Concrete boxes (open)
Fotó: Mészáros Nóra

LIZOM Dávid: Cirus RE:ACT környezettudatos gördeszkaárka arculatterve
 Dávid LIZOM: Cirus RE:ACT – image design for the environment-friendly skateboard brand
 2018, digitális print, kasírozott, a gördeszkák hosszúsága egyenként 84 cm
 Fotó: Meszleny Anna

MIKLÓS Melinda: My Paper Landscapes, művészkönyv
 Melinda MIKLÓS: My Paper Landscapes, artist's book
 2018, papír, 21x21 cm
 Fotó: Miklós Melinda

az alkotó a beton anyagán keresztül. A kiválasztott alkatrész szimbolikus szerepet tölt be, valódi funkciója szándékosan nem kiolvasható, sokkal inkább egy működő gépezet részeként jelenik meg. A művész az ipari formákat tiszta formai esztétikájuk miatt is szívesen alkalmazza.

A beton urbánus karakterére rímelt a street-art és graffitik világát idéző alkotás a közeli falfelületen: Lizom Dávid diplomamunkája, a *Cirus RE:ACT* környezettudatos gördeszkamarka arculatterve. Vegyes technikája a szemét felhasználásával készült kísérleti nyomat és a digitális grafika kreatív kombinációja, ami gördeszkákra kasírozott digitálisprint-sorozatként valósult meg.

Témavezetője, Simon Péter Bence kísérleti fotót állított ki. A számítógép képernyőjére felírt egyszerű, fehér alapon fekete szöveget egy kaleidoszkópszerű gyermekjátékhoz applikált mobiltelefonnal fotózta le. Kísérletei során, extrém nagyításban a monitor RGB képalkotó technológiájának vörös, zöld, kék színei elkülönülnek és kavargó forgatagga alakulnak a fotóin.

BURKUS Judit: *Érzések bölcsője* | Judit BURKUS: *Cradle of feelings*
2018, papír, 33x30x17 cm
Fotó: Meszleny Anna

A kiállítás és katalógus anyagáról érdemes megjegyezni, hogy a reprezentált alkotások közül több mint húsz eredményesen szerepelt különböző hazai és nemzetközi pályázatokon, mint például a *PosterFest*, vagy legutóbb tíz pécsi tervezőgrafikus plakátja Párizsban a *Mois du graphisme* plakátfesztiválon, „cirkusz” témában.⁴

Az egyik legkomplexebb „Gesamtkunstwerk” volt a kiállításon Miklós Melinda *My Paper Landscapes* című művészkönyve. Papír megmunkálásával készült, plasztikai igényű tájbrázolásai erősen asszociatívak, a különböző papírtextúrák ragasztása, hajtása, tépése és ezáltal a fény-árnyék hatások belső tájakat elevenítenek meg. A lefotózott ábrázolások különös útínaplóként ívelik át a design és a képzőművészet határait. A pécsi művészeti karon Gerendy Jenő tervezőgrafikus művész, egyetemi docens kurzusán mélyülhetnek el a hallgatók a művészkönyv összetett műfajában, amit a *Design 2018* kiállítás öt példával is bemutatott.

Páratlan lehetőségek rejlenek a szobrászművész és tanár, Burkus Judit *Érzések bölcsője* című papír-plasztikájában. A kerámia szakon doktorált művész kutatási témája a rácsok és hálók: geometriájuk, előfordulásuk és – tartószerkezet, felületkitöltés, szűrő – funkciójuk a természetes és mesterséges környezetben, illetve a kerámiaszobrászatban. Az alkotó szívesen dolgozik kerámiával, porcelánnal és papírral egyaránt. Munkásságába szervesen illeszkedve ez a plasztika a tér érzékelésének és ábrázolásának a kérdésére is keresi a választ.

Természetesen a hagyományos porcelánfestési technikát is reprezentálták a kiállítás designtárgyai. Melkovic Ágnes *Gyermekétkészletén* – máz alatti kobaltfestéssel – Lázár Ervin *A Négyszögletű Kerek Erdő* című gyermekregényének újrajllusztrálása látható. Revák Katalin a herendi pikkelymintás állatfigurák parafrázisait készítette el hengerdoboz-sorozatán *Mesedobozok* címmel. Jellemző a humor és játékosság, a kerámiáról alkotott kép váratlan, vagy szokatlan elemekkel való átírása, miközben a formai tisztaság és az ipari technológia alkalmazása meghatározó. Mákos Gergő *Szalagos kannája* és Fülöp György *Feszültség* című ígéretes alkotása pedig az épített kerámia formai kérdéseinek izgalmas megközelítései.

Design 2018 című kiállítás (részlet) >

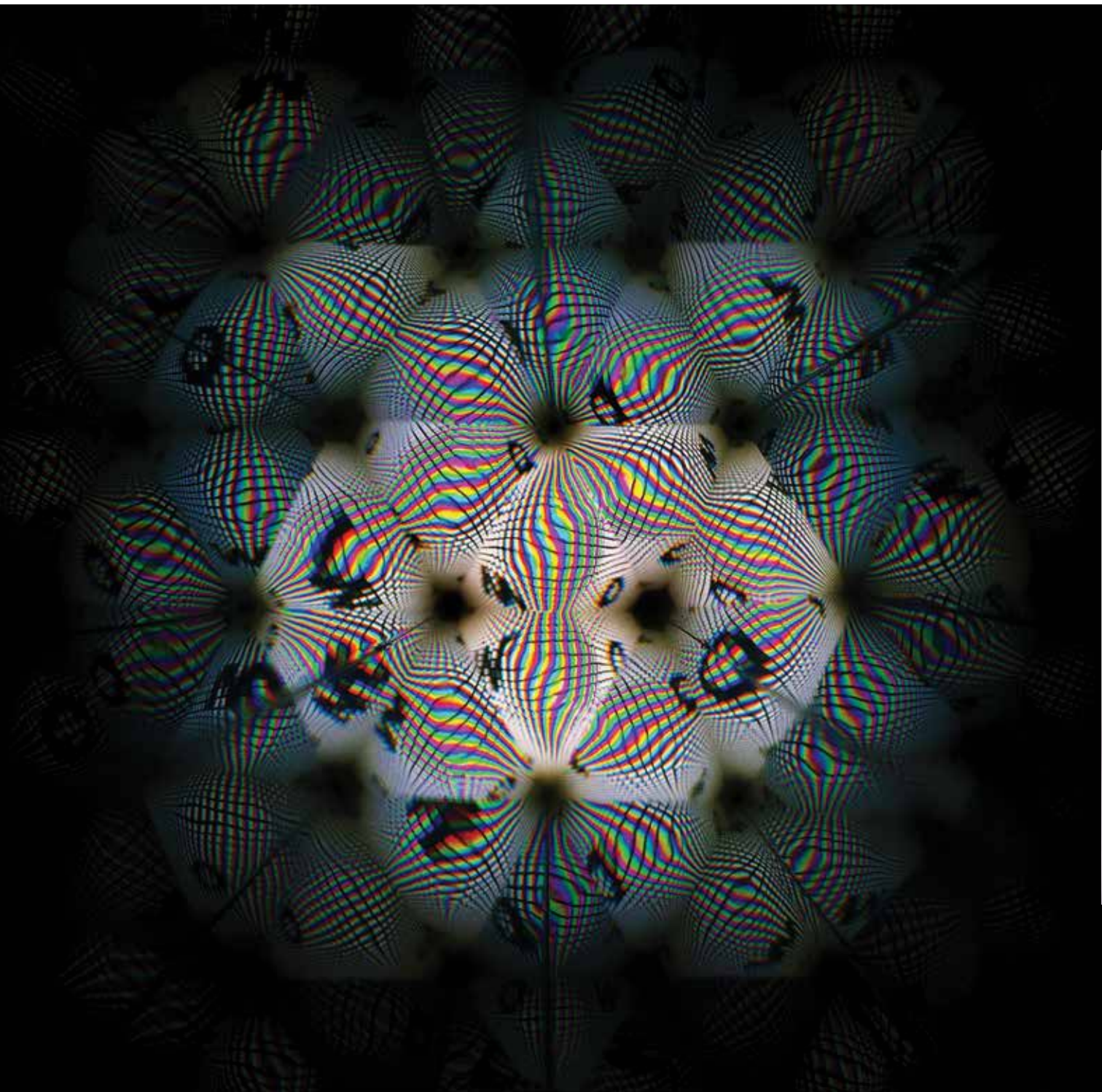
‘Design 2018’ (exhibition photo)

FUGA Budapesti Építészeti Központ, Budapest, 2019

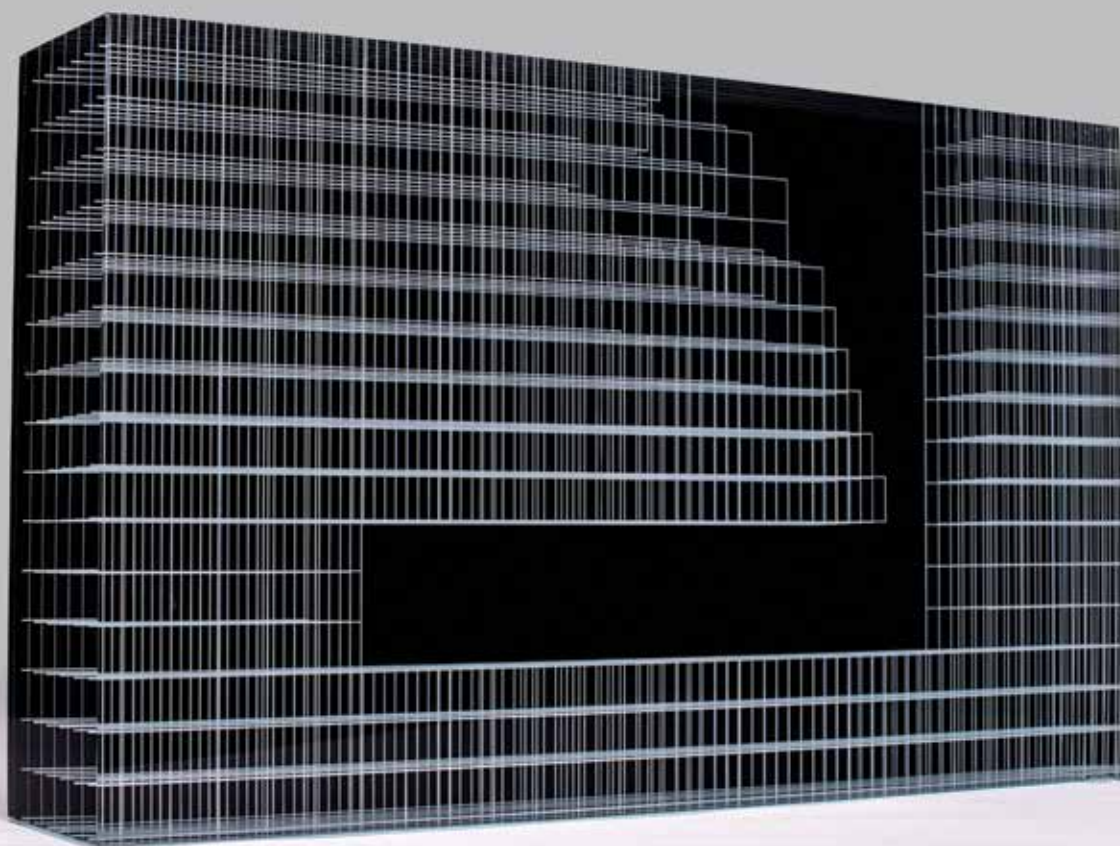
Fotó: Meszleny Anna

SIMON Péter Bence: WOW, kísérleti fotó | Péter Bence SIMON: WOW, experimental photo | 2015, 70x70 cm
Fotó: Simon Péter Bence

GÁSPÁR György: Reservoir | György GÁSPÁR: Reservoir | 2017, ragasztott, csiszolt üveg, akrilfestés, 30x50x11 cm
Fotó: Gáspár György

Villányi Zweigelt
2018 VILLÁNYI ZWEIFELT
PORTUGIESER ÜJBOR.

Small text at the bottom left of the poster, likely providing contact information or a website.

MELKOVICS Ágnes: Gyermekétkezéslet | Ágnes MELKOVICS: Dinner-set for children | 2016, porcelán, máz alatti kobaltfestés, többféle méret
Fotó: Meszleny Anna

BODA Anna Stefánia: Bogyólé újbor címketerve
Anna Stefánia BODA: Label design for the new wine Bogyólé
2018, digitális grafika
Fotó: Meszleny Anna

A kiállítás egyik fénypontja – Gáspár György üvegmunkája – geometrikus absztrakt vizuális nyelvvvel beszél el az üveg iparművészeti megközelítésével szemben annak építészeti és szobrászati felfogását. Építészeti rajzokra emlékeztető vázlatok és modellek alapján üveglapról üveglapra helyezte egymásra az elemeket. A vonalháló szembenézetből egy tökéletesen egybeolvadó, szabályos rácsstruktúra, oldalnézetből már felsejlik, hogy valójában egy sajátos hidegüveg-technika – a festett síküveg lapok ragasztása – miatt háromdimenziós plasztikaként is működhet.

Összességében elmondható a kiállításról, hogy a rendezés nem kívánta az oktatók munkáit kiemelni, a hangsúlyt sokkal inkább a pécsi képzés színvonalára helyezte. A Zsolnay kerámia, a porcelán, a pirogránit, az ezin szerepét a művészeti felsőoktatás szintjén is lehetséges és szükségszerű megőrizni. Ez vezérelte Nagy Márta keramikusművészt és porcelántervezőt, egyetemi tanárt, amikor a kerámia szak (2017-től tárgyközpont) megalapítását szorgalmazta. A MAMI műteremközpontú oktatást valósít meg,

amelynek helyszínei a Zsolnay Kulturális Negyedben működő művészeti kar területén kialakított tágas közös műterem és korszerű műhelyek sora: massza-előkészítő, gipszműhely, öntőműhely, betonműhely, kemencetér, labor. Egy ilyen műhelyháttér megteremtése kiemelt fontosságú, hiszen az alapos technikai és anyagismeretek, a kézműves- és nagyipari technikák elsajátítása és a saját kísérletek folytatása elengedhetetlen az iparművészet bármely területén. Az új anyagok – például üveg – jelenléte pedig arra utal, hogy a tárgyközpont szakon hamarosan új szakirányok is indulhatnak.

MOGÁN Orsolya
művészettörténész

(Design 2018. Válogatás a Pécsi Tudományegyetem Művészeti Kar Média és Alkalmazott Művészeti Intézet tanárainak és diákjainak munkáiból. FUGA Budapesti Építészeti Központ, Budapest, 2019. január 17. – február 3.)

1. A Design 2018 kiállítást Bendzsel Miklós, a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem címzetes egyetemi tanára, a Magyar Mérnökakadémia alelnöke nyitotta meg.
2. Fekete Valéria (szerk.): Design. A PTE Művészeti Kar Média- és Alkalmazott Művészeti Intézet 2018. PTE MK, Pécs, 2018. A kötetet a Design 2018 kiállítás megnyitóján Nagy Márta és Gerendy Jenő mutatta be.
3. Az oktatók: Fusz György keramikusművész, Nagy Márta és Gerendy Jenő. Mindhárman a Doktori Iskola témavezetői. Továbbá tárgyközpont szakon: Budán Miklós, Burkus Judit, Ráthonyi Kinga. Tervezőgrafika szakon: Boskovitz Oszkár, Böhm Gergely, Budai Lotte, Markóné Szalai Szilvia, Molnár Tamás, Prell Norbert, Simon Péter Bence és Tepes Ferenc.

4. Betű-Szó-Kép szimpózium, Pécs, 2015; Szokopei plakátfesztivál, 2015; Poster for Tomorrow projekt, Párizs, 2015; Én, Vasarely pályázat, Pécs, 2016; Dostoyevsky Black and White művészplakát-pályázat, Strelka 2016 International Design Biennale, Oroszország, 2016; a Magyar Művészeti Akadémia pályázata 1956 témájú alkotások létrehozására, 2016; plakátpályázat, Kaposvár, 2016 (1956 téma); I. PosterFest, Budapest, 2016 (1956 téma); Zsolnay Wind Orchestra arculati terv pályázata, 2016; II. Országos Kerámia Quadriennálé, 2017; Országos Tudományos Diákköri Konferencia Művészeti és Művészettudományi Szekció (design és kerámia kategória), 2016, 2017; Vyljan Bogyólé borcímkép pályázat, 2018; Mois du graphisme, meghívásos nemzetközi plakátfesztivál, Párizs, 2018.